

Vlaams
Parlement

stuk **53** (2012-2013) – Nr. 3
ingediend op 12 februari 2014 (2013-2014)

Verslag

van de Vlaamse Regering

Jaarlijks verslag van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor
wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie

Periode van 1 januari 2012 tot 31 december 2012

Zesmaandelijke verslagen van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor
wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik
of voor ordehandhaving dienstig materieel
en daaraan verbonden technologie

Periodes van 1 januari 2012 tot 31 december 2012

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Marc Hendrickx

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Ward Kennes, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Marijke Dillen, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Mia De Vits, de heer Jan Roegiers;
de heren Marc Hendrickx, Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heer Lode Ceyskens, mevrouw Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Stefaan Sintobin, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Fatma Pehlivan;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

- 53 (2012-2013) – Nr. 1: Verslag van de Vlaamse Regering
– Nr. 2: Advies Vlaams Vredesinstituut

INHOUD

I. Toelichting door de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.....	4
1. Algemene situering.....	4
2. Opvallende transacties.....	5
2.1. Vergunde transacties.....	5
2.1.1. Invoer.....	5
2.1.2. Uitvoer.....	5
2.2. Doorvoer.....	6
2.3. Tijdelijke invoer en/of overbrenging	6
2.4. Tijdelijke uitvoer en/of overbrenging.....	6
2.5. Geweigerde transacties	6
II. Bespreking	7
1. Opmerkingen en vragen van de leden	7
2. Antwoorden van de minister-president.....	8
Gebruikte afkortingen	9
Bijlage: Catch-all en schriftelijke bevestiging.....	11

Op dinsdag 28 januari 2014 werd in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking een bespreking gewijd aan het verslag, met betrekking tot het kalenderjaar 2012, van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement over de verstrekte en geweigerde vergunningen voor wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie.

Conform zijn oprichtingsdecreet, had het Vlaams Vredesinstituut hierover op 23 september 2013 advies uitgebracht aan het Vlaams Parlement (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 53/2).

I. TOELICHTING DOOR DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

1. Algemene situering

Minister-president *Kris Peeters* verduidelijkt dat dit negende jaarverslag het eerste is dat in toepassing van artikel 50 van het Wapenhandeldecreet wordt uitgebracht. Om die reden zijn er enkele wijzigingen gebracht aan het jaarverslag. De essentie, een transparante weergave van de Vlaamse, Europese en globale handel in defensiegerelateerde producten en civiele vuurwapens, blijft meer dan behouden en is zelfs uitgebreid.

In het Wapenhandeldecreet werd sterk ingezet op een verhoogde transparantie van de cijfers. Zo werd er in de verslaggeving gekozen voor de implementatie van nieuw te rapporteren types van transacties. Naast tijdelijke vergunningen worden nu ook transacties die toegekend werden onder het stelsel van de Europese richtlijn 91/477 gerapporteerd. Dit vergunningsstelsel geldt voor de overbrenging van vuurwapens binnen de EU, met uitzondering van automatische vuurwapens en vuurwapens met een kaliber dat als militair werd geclassificeerd. Verder werd er een onderscheid gemaakt tussen transacties die extra- en intracommunautair verkeer betreffen, dit is een onderscheid tussen in-, uit- en doorvoeren en overbrengingen. De in dit jaarverslag weergegeven cijfers van de eerste jaarhelft, de tweede jaarhelft en de data en details van alle transacties voor het volledige jaar 2012 zijn volgens deze nieuwe weergave opgesteld.

De nieuwe decretale bepalingen en het uitvoeringsbesluit traden in werking halfweg oktober 2012. Het is dan ook slechts deels vanaf oktober, maar volledig vanaf november 2012 dat de maandverslagen, die op de website van de dienst Controle Strategische Goederen gepubliceerd worden, aangepast werden. Deze verandering in rapportering heeft tot gevolg dat de gegevens en de totale cijfers van de jaarlijkse rapportage voor 2012 verschillen van de maandelijkse rapportage in de periode van januari tot oktober 2012. Het jaarlijkse verslag voor 2012 bevat ook deze nieuwe gegevens voor de maanden januari tot en met oktober 2012, vergelijkbaar met de maandelijkse rapporteringen van november en december 2012.

Daarnaast moet er genoteerd worden dat er in de jaarcijfers transacties voorkomen bij invoer of uitvoer, daar waar ze volgens de nieuwe rapporteringswijze eigenlijk bij overbrengingen naar of vanuit het Vlaamse Gewest zouden moeten worden gecatalogeerd. Dit komt omdat het transacties betreft uit de maanden januari tot en met oktober 2012, waar het onderscheid tussen deze verschillende types transacties nog niet werd gemaakt. Algemene en globale vergunningen werden pas concreet in gebruik genomen vanaf het jaar 2013.

2. Opvallende transacties

2.1. Vergunde transacties

2.1.1. Invoer

Bij de opvallende transacties op het gebied van invoer is er de invoer van Israël naar België van vuurgeleidingssystemen (pagina 57 van het verslag, zoals opgenomen in het parlementaire stuk). Dit gaat over invoer tussen een Israëliisch moederbedrijf en haar Vlaamse dochteronderneming, een defensiegerelateerd bedrijf gespecialiseerd in optische elektronica.

2.1.2. Uitvoer

De uitvoer van België naar Albanië (pagina 70 van het verslag) betreft de verkoop van een revolver door een Vlaamse wapenhandelaar aan een inspecteur van Interpol in Albanië.

Er was een uitvoer van België naar Algerije van telecommunicatiemateriaal (eveneens op pagina 70). Dit gaat over niet vergunningsplichtig telecommunicatiemateriaal voor de interne werking van het Ministerie van Defensie in Algerije, zoals laptops, computervoedingen en glasvezelkabels.

De uitvoer van België naar Duitsland met eindgebruik in Afghanistan (pagina 73) gaat over de overbrenging naar Duitsland van verlichtingsmateriaal voor luchthavens onder controle van ISAF. De overbrenging van onderdelen van niet-vergunningsplichtige scheepsmotoren voor de kustwacht van Algerije (pagina 76) was een export van België naar Frankrijk met eindgebruik in Algerije. Er was een export van België naar Indonesië en Maleisië van onderdelen van gepantserde voertuigen, zoals platen, assen en spoelen, voor de Indonesische en Maleise krijgsmacht (pagina 79 en 81).

Bij de vergunningen voor export naar Israël (pagina 79) wordt telkens geëist dat er een bewijs is van wederuitvoer naar een andere eindbestemming. Er werd militair oefenmateriaal van België naar Koeweit geëxporteerd (pagina 81). Dit betrof onderdelen van een schietstand, zoals de doelen waarop geschoten wordt, die geleverd werden aan de Nationale Garde in Koeweit.

Er werden van België naar Oman zes nachtwapenvizieren geëxporteerd (pagina 82) ten behoeve van de Royal Oman Police. Er werd beslist deze uitvoer niet 'on hold' te plaatsen op basis van de huidige situatie in Oman, de criteria van het EU-gemeenschappelijk standpunt en de houding van de EU-lidstaten.

Beeldversterkingsapparatuur werd uitgevoerd van België naar Turkije voor de grenswacht (pagina 86 van het verslag). Hier ging het om de uitvoer van nacht- en verrekijkers voor het Turkse Land Forces Border Regiment en de Gendarmerie Border Brigade, de veiligheidstroepen die aan grensbewaking doen.

De vergunning voor de uitvoer aan de Verenigde Arabische Emiraten (pagina 89) ten slotte betrof de uitvoer van een laserrangefindermodule en beeldvormingsapparatuur naar een commerciële partner van een Vlaams bedrijf. De goederen zullen worden gebruikt om een observatiesysteem te ontwikkelen voor demodoeleinden en ze zullen dus niet operationeel ingezet worden.

2.2. Doorvoer

Wat de doorvoer betreft is er een doorvoer van vuurwapens van Burundi naar Liberia via Zaventem (pagina 94). Die wapens komen van een VN-missie en waren bestemd voor een andere VN-missie. Voorts was er een doorvoer van Frankrijk naar Pakistan (pagina 95). Daar ging het om onderdelen van onderzeeboten – aluminium platen – van een Frans bedrijf naar de Pakistaanse marine. De export was vergund door de Franse autoriteiten.

Van Ierland naar Libanon was er een doorvoer van onderdelen en toebehoren van vuurwapens voor de Ierse strijdkrachten die in Libanon opereren in het kader van een VN-missie (pagina 95). In omgekeerde richting was er een terugkeer van goederen van een UNIFIL-missie in Libanon naar Ierland (pagina 96). Omdat het hier niet om een verkoop gaat, maar om een loutere terugkeer en omdat het een groot en moeilijk kwalificeerbaar aantal goederen betreft, werd aan deze transactie een nulwaarde toegekend.

Er was ook een doorvoer van het Verenigd Koninkrijk naar Afghanistan (pagina 97). Hier betrof het een levering, via de haven van Antwerpen, van mijnenvegers door het Britse ministerie van Defensie aan de Amerikaanse strijdkrachten actief in Afghanistan. Van het VK naar Marokko was er de doorvoer van een militaire truck, een container en een mobiel grondstation van een Brits luchtvaartbedrijf naar de Marokkaanse luchtmacht (eveneens pagina 97). Een mobiel grondstation laat toe bepaalde vliegtuigen vanaf de grond aan te sturen.

Van de VS naar Gabon (pagina 98 van het verslag) was er een doorvoer via de haven van Antwerpen van twee opblaasbare schepen en onderdelen, voor gebruik bij patrouilles door het Ministerie van Defensie van Gabon.

2.3. Tijdelijke invoer en/of overbrenging

Er was een tijdelijke invoer van de Verenigde Arabische Emiraten naar België (pagina 168). Dit ging over eerder uitgevoerde optische systemen van gepantserde voertuigen. De tijdelijke transactie had tot doel deze optische systemen te upgraden.

2.4. Tijdelijke uitvoer en/of overbrenging

Er was een tijdelijke uitvoer van België naar Bangladesh van beeldversterkingsapparatuur (pagina 170). Hier ging het over nachtkijkers die tijdelijk werden uitgevoerd voor een demonstratie, met het oog op deelname van een overheidsopdracht bij de krijgsmacht van Bangladesh.

Van België naar Oman was er een tijdelijke uitvoer van warmtebeeldapparatuur (pagina 177). Deze aanvraag betreft de tijdelijke uitvoer voor een demonstratie met warmtebeeldapparatuur die ingezet wordt in grotere militaire systemen en niet dienstig is voor doeleinden van ordehandhaving of oproerbeheer.

2.5. Geweigerde transacties

Twee vergunningen voor invoer van China naar België van toebehoren van wapens en vizieren werden geweigerd (pagina 99 van het verslag). In beide gevallen werd een vergunning aangevraagd voor apparaten die vallen onder de definitie van richtapparatuur voor vuurwapens die een straal projecteren op het doel. Dergelijke apparatuur is verboden in België.

Een uitvoer van 151 tweedehandse militaire voertuigen naar Bahrein (pagina 100) werd geweigerd, omdat ze niet strookt met de onholdmaatregelen die zijn uitgevaardigd voor

de export van militair materieel en wegens de bezorgdheid om de mensenrechten in Bahrein en de interne politieke spanningen, overeenkomstig de criteria van het Wapenhandeldecreet.

De aanvraag voor een doorvoer van militaire elektronische apparatuur van het VK naar Rusland (pagina 101) werd geweigerd omdat de voorafgaande machtiging destijds door de FOD Justitie werd ingetrokken en er door de betrokken persoon dus geen vergunning meer kon worden gevraagd of ontvangen.

II. BESPREKING

1. Opmerkingen en vragen van de leden

De heer *Bart Caron* is bezorgd over de manier waarop er gerapporteerd wordt. Momenteel is deze heel gedetailleerd, in die mate dat de vraag rijst of de rapportering niet deels digitaal zou kunnen verlopen. Het is niettemin positief dat er gedetailleerd en op een toegankelijke manier wordt gerapporteerd. Door het volledig veranderde systeem, met algemene en globale vergunningen en de meer soepele ‘catch-allregeling’, is de kans echter heel groot dat er in de volgende jaarverslagen en rapporten veel minder informatie beschikbaar zal zijn. Dat maakt het moeilijk om een inzicht te krijgen in de reële transacties. De heer Caron vraagt de minister-president zijn diensten meer te laten rapporteren dan wettelijk verplicht, al zal dat a posteriori moeten gebeuren. Op die manier kunnen ook de rapporten van het Vlaams Vredesinstituut gestoffeerd blijven en blijft er een zicht op de monitoring van in-, uit- en doorvoer in Vlaanderen.

Een aantal landen in het Midden-Oosten, die weliswaar niet op de onholdlijst staan, blijven toch belangrijke afnemers van wapensystemen of afgeleiden. In Oman en de Verenigde Arabische Emiraten bijvoorbeeld zijn er momenteel geen conflicten, maar voorzichtigheid blijft toch geboden. De spreker is van oordeel dat het voorzorgsprincipe hier sterker moet kunnen spelen.

Mevrouw *Fientje Moerman* herinnert eraan dat zij destijds als Vlaams minister de eerste stappen heeft gezet in het transparant maken van deze sector. Ze sluit zich dan ook aan bij het pleidooi van de heer Caron voor een verdere grote transparantie. Een maximale transparantie komt iedereen ten goede en maakt discussies met kennis van zaken mogelijk.

In het nieuwe decreet is de ‘catch-allbepaling’ afgezwakt. Voor export buiten de EU vanuit Vlaanderen is er een beperkte catch-all die enkel geldt voor transacties van goederen die ernstige schade kunnen toebrengen en als middel tot geweldpleging kunnen worden ingezet in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld. Indien dit niet zo is, is er geen vergunning vereist. Het gevolg daarvan is dat ongeveer de helft van de voorheen vergunningsplichtige strategische exporten nu vrijgesteld is. De vermindering van de administratieve lasten die daarmee gepaard gaat, is een goede zaak. Blijkbaar is er in een aantal gevallen wel een verschillende interpretatie tussen de administratie en de douane: de administratie gaat ervan uit dat de goederen niet vergunningsplichtig zijn, maar de douane houdt ze tegen aan de grens. Onduidelijkheid moet hoe dan ook worden vermeden, want het bedrijfsleven weet dan niet meer waaraan zich te houden. De vraag is dan ook wat daar gaat gebeuren.

De heer *Marc Hendrickx* stelt dat het weigeren van vergunningen aantoont dat het nieuwe decreet wel degelijk werkt. Ook het Vlaams Vredesinstituut beschouwt het Wapenhandeldecreet als meer dan een loutere verfijning van de eerdere wetgeving. De significante daling van de doorvoer heeft volgens de spreker andere redenen dan louter de wijze van rapporteren. Wordt de situatie van Saoedi-Arabië en Oman ook een topic bij de handels-

missie naar die regio in maart 2014? Dreigt de toepassing van het ‘catch-allprincipe’ niet te worden veronachtzaamd? De transparantie is toegenomen, maar toch vraagt het Vlaams Vredesinstituut nog een verdere verhoging van de transparantie van de verslaggeving over vergunningen. Wat is de reactie van de minister-president hierop?

2. Antwoorden van de minister-president

Minister-president *Kris Peeters* merkt op dat het opmaken van gedetailleerde rapporten, die inderdaad nodig zijn om het controlerecht te kunnen uitoefenen, veel tijd vergt. Dit mag niet worden veronachtzaamd. Wat de catch-allbepaling betreft, is het zo dat er overeenkomstig het Wapenhandeldecreet, geen rapportering is over de toegekende en geweigerde schriftelijke bevestigingen. De minister-president is bereid daarover de nodige informatie te bezorgen, ook al is dit wettelijk niet verplicht. Hij wil, los van de rapportage, al de vragen van de parlementsleden beantwoorden.

Wat de vraag van mevrouw Moerman betreft, zegt de minister-president dat hij ook kennis heeft van de strenge controles door de douane. Dit is op zich positief. De douane heeft blijkbaar gevraagd wat de interpretatie van de administratie is met betrekking tot de goederen, wat een juiste manier van werken is: het zijn niet de douanediensden die de teksten interpreteren. Op basis van de verstrekte verduidelijking gaat de douane controleren. De catch-allbepaling in het Wapenhandeldecreet is gebaseerd op de Duitse regelgeving. Er zou nu duidelijkheid zijn over de interpretatie. De minister zal de definitie laten bezorgen, zodat ze als bijlage bij het verslag kan worden gevoegd.

Er wordt met een aantal landen zeer zorgvuldig omgegaan. De minister-president meent, op basis van de toelichting die gegeven werd met betrekking tot de dossiers naar het Midden-Oosten – zoals Oman – dat er hier geen gevaren zijn voor de mensenrechten. Naar Bahrein werd bijvoorbeeld een dossier geweigerd. Alles wordt zeer stringent bekeken en de administratie maakt altijd zorgvuldig afwegingen. Het staat de parlementsleden altijd vrij hierover desgewenst bijkomende vragen te stellen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Marc HENDRICKX,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
FOD	Federale Overheidsdienst
ISAF	International Security Assistance Force
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon
VK	Verenigd Koninkrijk
VN	Verenigde Naties
VS	Verenigde Staten

BIJLAGE:
Catch-all en schriftelijke bevestiging

Bijlage**1. Definitie van de catch-all bepaling uit artikel 2, 2° van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012**

‘Ander voor militair gebruik dienstig materiaal’: goederen die alleen of in combinatie met elkaar of andere goederen, substanties of organismen ernstige schade kunnen toebrengen aan personen of goederen en die als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld.

2. Bijkomende informatie over de toegekende en geweigerde schriftelijke bevestigingen*De schriftelijke bevestiging*

Overeenkomstig de artikelen 9 §2 en 8 §2 van het Wapenhandeldecreet is een schriftelijke bevestiging een document waarin de minister bevestigt, naar aanleiding van een concrete transactie, dat bepaalde goederen niet onder de vergunningsplicht vallen als ‘ander voor militair gebruik dienstig materieel’. Met andere woorden: dat de goederen niet onder de nieuwe catch-all bepaling vallen die stelt dat goederen vergunningsplichtig zijn die ‘alleen of in combinatie met elkaar of andere goederen, substanties of organismen ernstige schade kunnen toebrengen aan personen of goederen en die als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld’ (art. 2, 2de lid Wapenhandeldecreet).

Een schriftelijke bevestiging is een bindend document. Dit betekent dat op grond van het Wapenhandeldecreet geen vergunning kan worden geëist voor de geldigheidsduur van de schriftelijke bevestiging bij de uit- en doorvoer van de specifieke goederen die in de schriftelijke bevestiging vermeld staan. Dit geldt, los van de hoedanigheid van de eindgebruiker, in de transacties die de houder van een schriftelijke bevestiging tijdens de geldigheidsduur ervan verricht. De schriftelijke bevestiging belet wel niet dat voor de uit- en doorvoer van de betreffende goederen eventueel toch een vergunning nodig zou kunnen zijn op basis van andere regelgeving, zoals bepaalde sanctieregimes.

Praktijk

De nieuwe bepalingen van het Wapenhandeldecreet traden slechts in werking in oktober 2012. Voor de referentieperiode van dit jaarverslag, zijnde 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012, werd dan ook slechts één schriftelijke bevestiging aangevraagd en toegekend. Het ging daarbij om een schriftelijke bevestiging voor mechanische veldmasten met uitschuifbare secties. Er werd geoordeeld dat deze niet voorkwamen op de militaire lijst, noch voldeden aan de nieuwe catch-all bepaling, op basis van de interpretatierichtlijn. De schriftelijke bevestiging werd in december 2012 toegekend.